

Hedmarksskogbruket 1994

Utgitt av Kontaktutvalget for skogbruket i Hedmark

Fokus på kvalitet og miljø

Aktiviteten i skogene i Hedmark i 1994 bærer preg av at det relativt lave prisnivå på skogsvirket har satt en demper både på avvirkningen og investeringsaktiviteten. Avvirkningen er omtrent som året før og bare vel 80% av i 1990. Bruttoverdien av tømmeravvirkningen var 1994 snaut 70 % av tilsvarende verdi fire år tidligere.

Viktige investeringer som skogplanting og skogsvegbygging har ikke vist økning fra 1993 som var et bunnår i et 20-års perspektiv.

Landbruksdepartementet stimulerte gjennom ekstra statstilskudd til en aksjon for å fremme kvaliteten i den fremtidige skogproduksjonen. Denne aksjonen har vært fulgt opp i Hedmark ved samarbeide mellom skogeierorganisasjonene og skogbruksmedarbeidere i kommunene og hos Fylkesmannen i Hedmark.

Dette har medvirket til at aktiviteten i tiltak hvor kvaliteten kan påvirkes spesielt har økt merkbart i 1994.

Ungskogpleien har økt med 1/3 og stammekvisting med hele 75 % fra året før.

Selv om omfanget av ungskogpleie fortsatt ligger lavere enn det målet kontaktutvalget har fastsatt, er økningen likevel positiv. Stammekvisting har aldri blitt utført i slikt omfang som i 94, og det er grunn til å håpe at dette tiltaket etterhvert blir en del av de vanlige sommerarbeider i skogen.

Det er også hyggelig å kunne fastslå at interessen for og engasjementet i skogbruket for å ta ytterligere hensyn til miljømessige og økologiske forhold i tilknytning til bruk av skogen, synes å ha økt i året som gikk.

I tillegg til tradisjonelle flerbrukshensyn er det i økende grad fokusert på bevaring av biologisk mangfold og beskyttelse av sårbare og truede arter i plante- og dyrelivet i skogen.

Mindre hyggelig er det at angrepene av barkbiller på gran har vært økende også i 1994. Innsatsen for å bekjempe disse må intensiveres.

Kontaktutvalget for skogbruket i Hedmark

Fylkesmannen i Hedmark - Landbruksavdelingen, Seksjon skogbruk
Glommen Skogeierforening
Mjøsen Skogeierforening
Trysilvassdragets Skogeierforening
Norskog avd. Hedmark
Hedmark Skogselskap

Små endringer på avvirkning og verdi

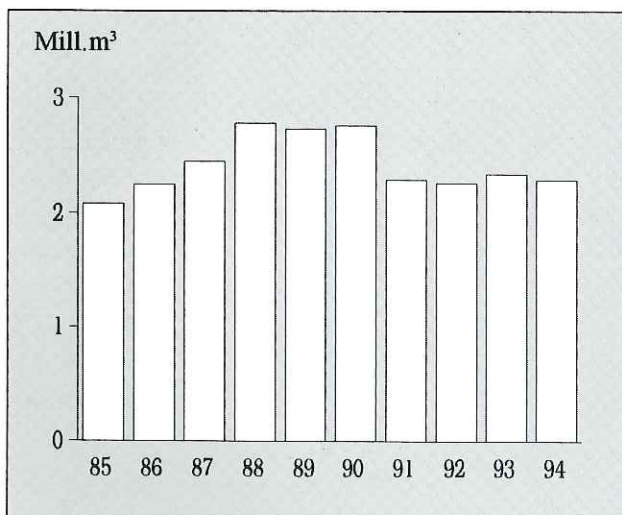
Snaut 2,3 mill m³ tømmer avvirket i driftsåret 1993/94

- Gjennomsnittsverdien av avvirket tømmer er redusert med 20 % siden 1991.

	Kvantum 1000 m ³	Verdi mill kr	Gj.snitts- verdi kr/m ³
1992/93	2.343	701	299
1993/94	2.286	698	306
Endring	- 2 %	—	+ 2 %
Tallene omfatter ikke ved for salg og til eget bruk.			

NB! Tallene gjelder driftssesongen 1993/94.

Avvirkningen siste 10-årsperiode

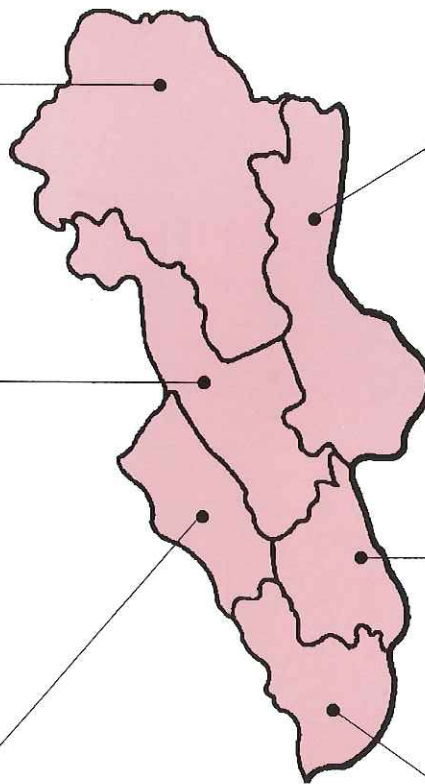
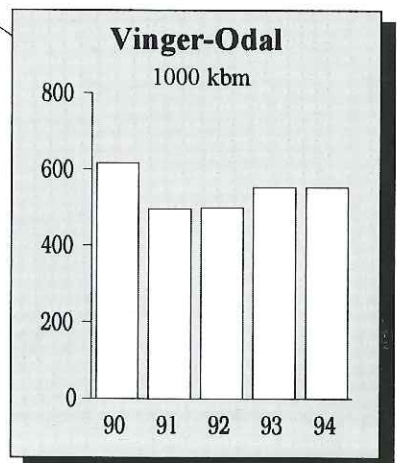
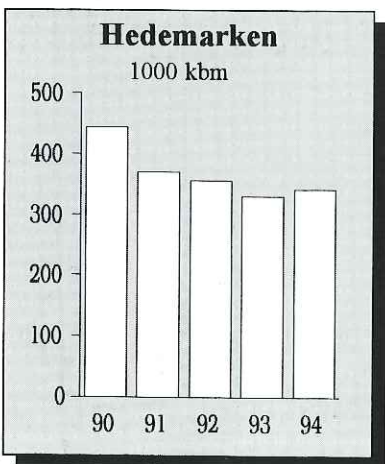
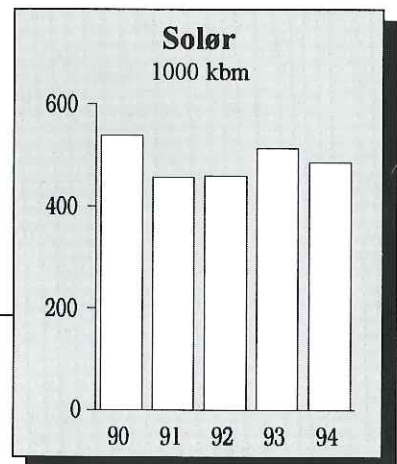
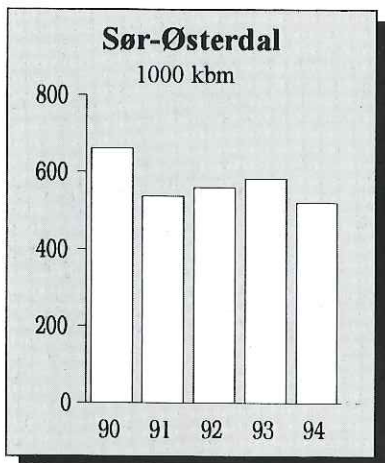
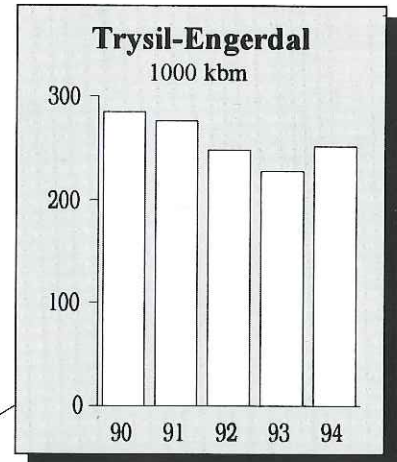
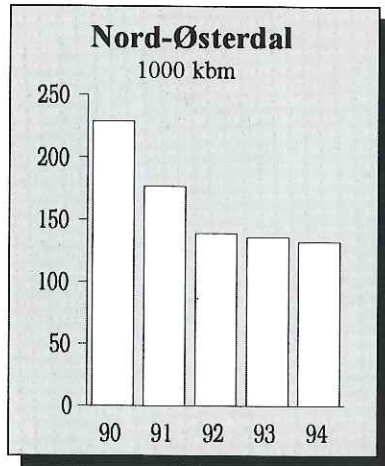

- Avvirket kvantum omtrent som i fjor.
- Langsiktig forsvarlig avvirkning kan ligge minst 10 % over nivået de siste fire årene.

Nye rammebetingelser og krav til flerbruks-hensyn skaper behov for nytenkning når det gjelder avvirkningsarbeidene.

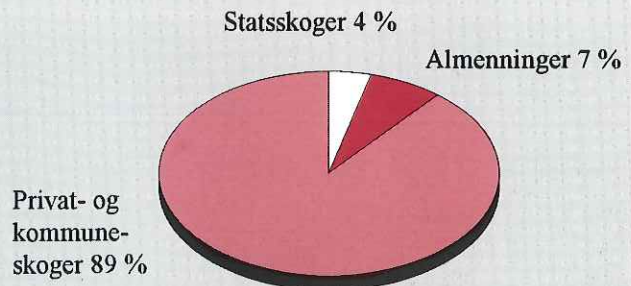

Avvirkingen fordelt på regioner

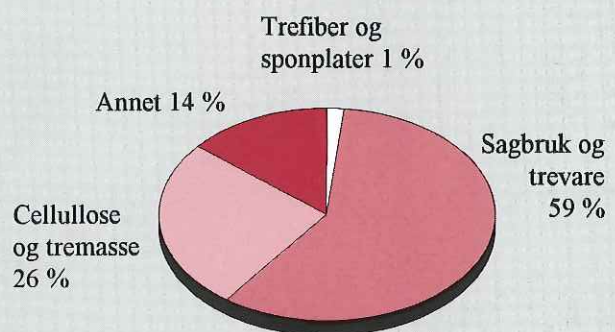
Tømmeret kommer fra ...

Tømmerkvantumet for salg fordelt på eierkategorier er stabilt i Hedmark.

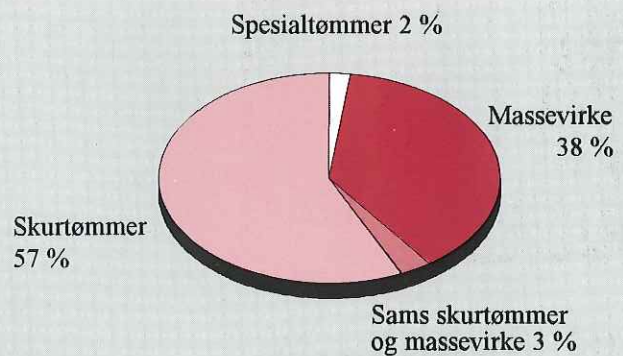
Tømmeret går til ...

Fortsatt høy andel av avvirkingen til sagbrukene.

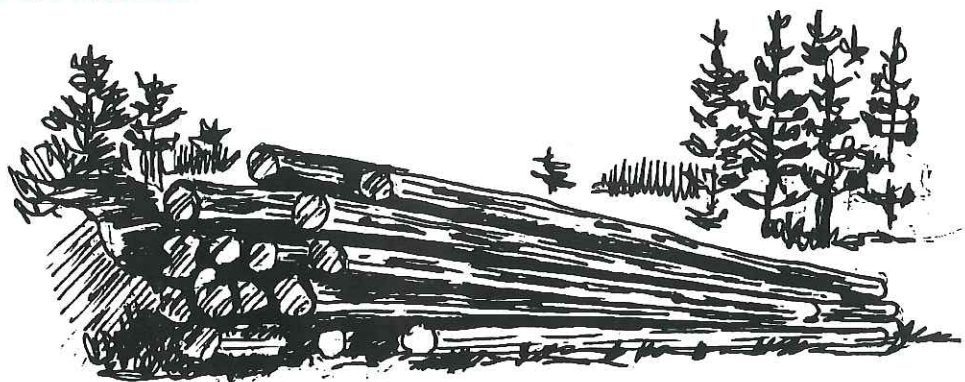
Noe høyere skurtømmerandel

Ellers små endringer i sortimentssammensetningen.

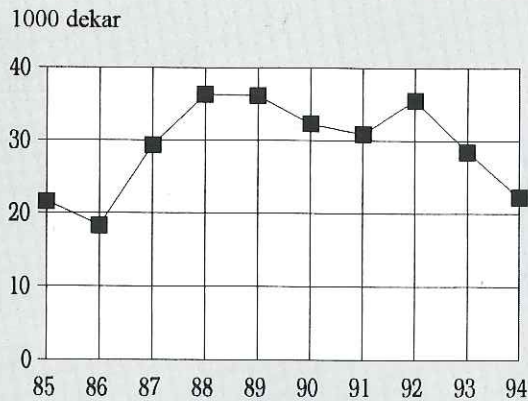

Noe mer gran avvirket enn året før:

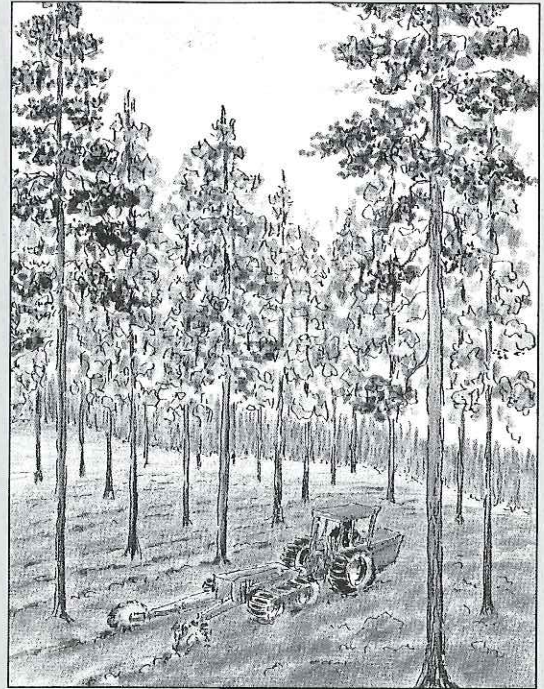
74 % gran
25 % furu
1 % lauv

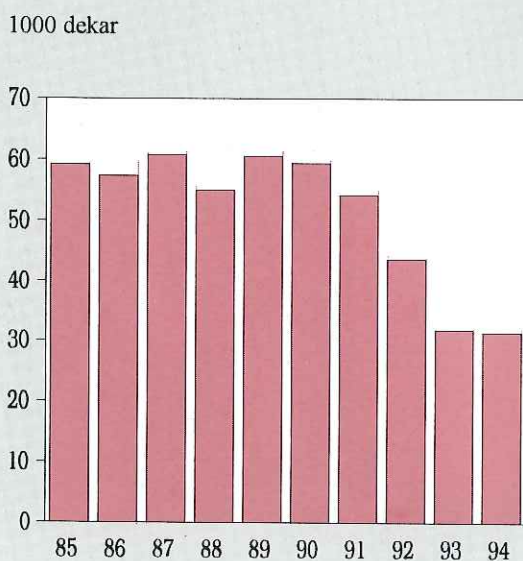
Markberedning

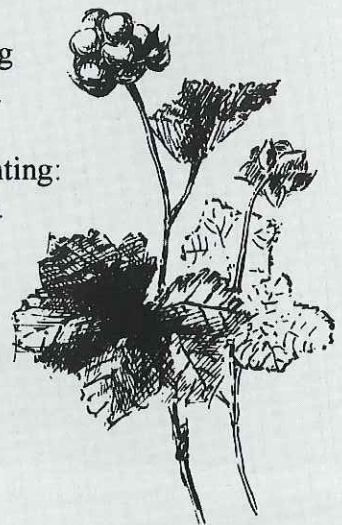
- Markberedningen er redusert til 22.316 dekar. Nedgangen er nå bekymringsfull.
- Markberedningen utføres med sikte på både planting, naturlig foryngelse og såing.
- Markberedningsomfanget bør økes betydelig for å kunne sikre en betryggende foryngelse.

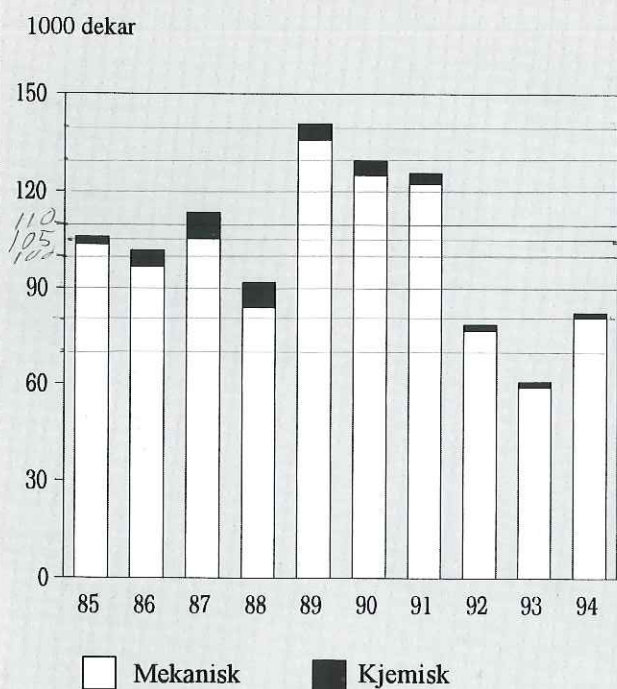
Foryngelse

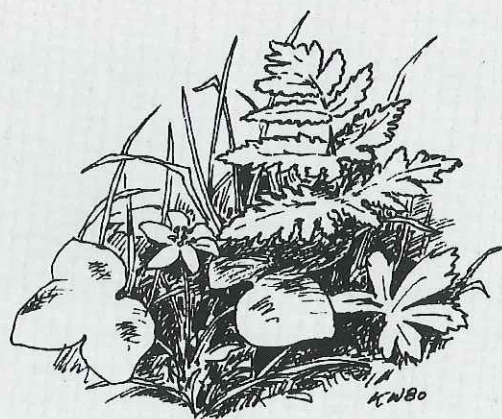
- Reduksjon av plantearealet har stoppet opp.
- Nyplanting: **31.438 dekar** og **5,8 mill planter**.
- Suppleringsplanting: **755.300 planter**.
- Sådd areal: **3.281 dekar**. Økningen er 1.100 dekar fra i fjor.

Ungskogpleie

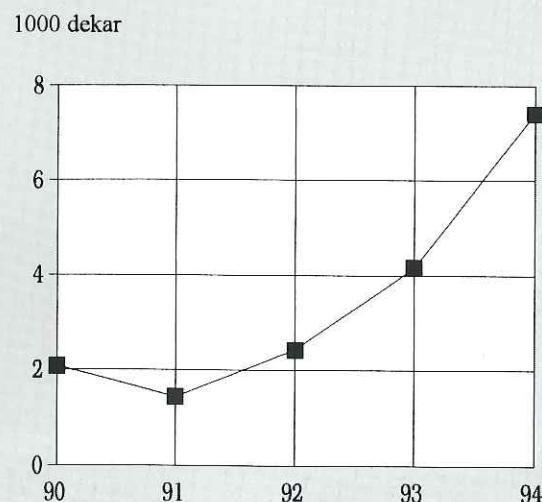
- Ungskogpleien har økt igjen som følge av aksjon og økte tilskudd.
- Ungskogpleie: **82.434** dekar.
- Ytterligere redusert bruk av plantevernmidler: **1.348** dekar er sprøytet.

Generelle kommentarer

- 1994 viser fortsatt for svak aktivitet med å sikre forsvarlig foryngelse, men nedgangen har stoppet opp.
- En del mislykkede foryngelsesresultater viser at det er behov for en grundig gjennomgang av hele foryngelsesproblematikken.
- Sterk fokusering på kvalitet og økt tilskudd til ungsogpleie og stammekvisting, har gitt gode resultater for disse tiltakene. Det er stammekvistet 7.400 dekar, nesten en fordobling fra året før.
- Bevisst satsing på å innarbeide miljøhensyn i skogbruket, viser stadig bedre resultater ved foryngelse og stell av ungsog.
- De årlige kontroller av kronetetthet og kronefarge viser at trenden fortsetter i negativ retning selv om denne er svak. Sterk tørke kan ha bidratt til redusert kronetetthet og dårligere farge i 1994.

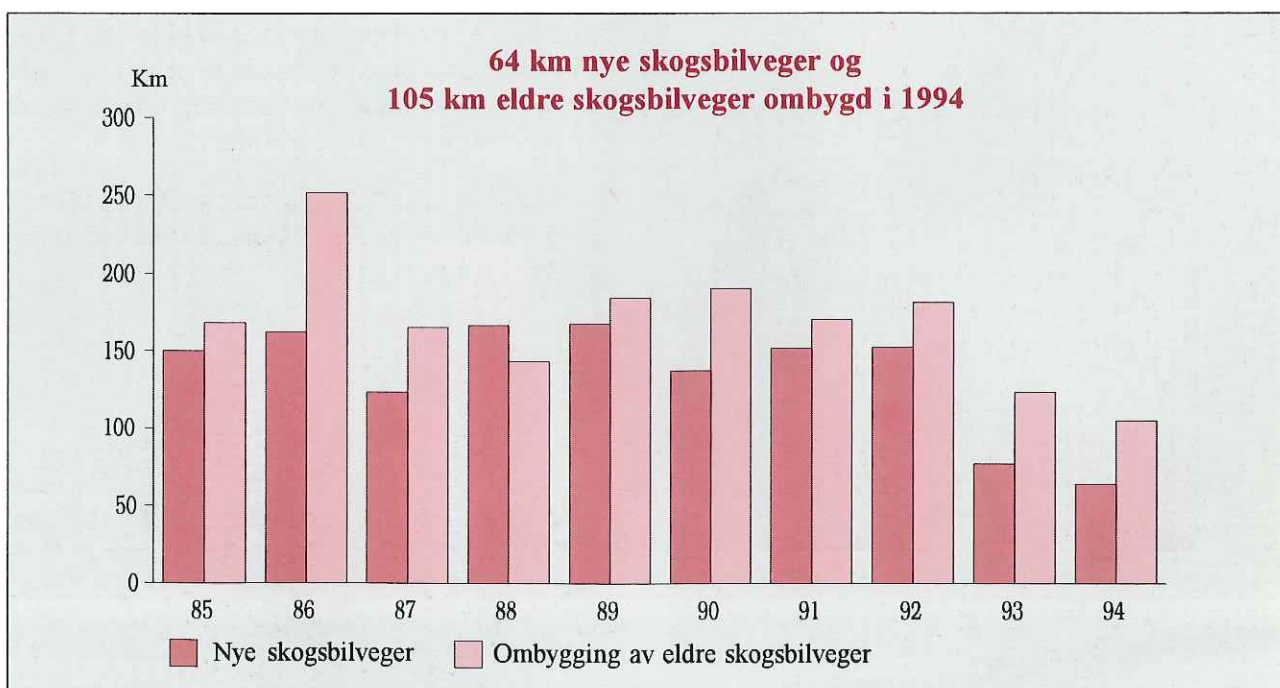
Markert økning i stammekvisting

Fortsatt nedgang i anleggsvirkosmheten

Skogsvegene

- Nybygging av skogsbilveger kostet 141 kr/m i 1994 - mot 132 kr/m i 1993.
- Ombygging av eldre veger kostet 88 kr/m i 1994 det samme som året før.
- Det ble bygd 26 km traktorveger mot 112 km forrige år. Traktorveger kostet 21 kr/m i 1994 mot 19 kr/m i 1993.
- Totalt beløper investeringen i veger seg til 20,8 millioner kroner, hvorav 0,6 millioner kroner til traktorveger.
- Arbeidet med områdeplanlegging av skogsbilveger er nå godt igang, vel en fjerdedel av fylket er planlagt.

Skogbruksplanlegging under omstilling

Hele fylket er taksert med områdetakster - nye utfordringer på fagfeltet

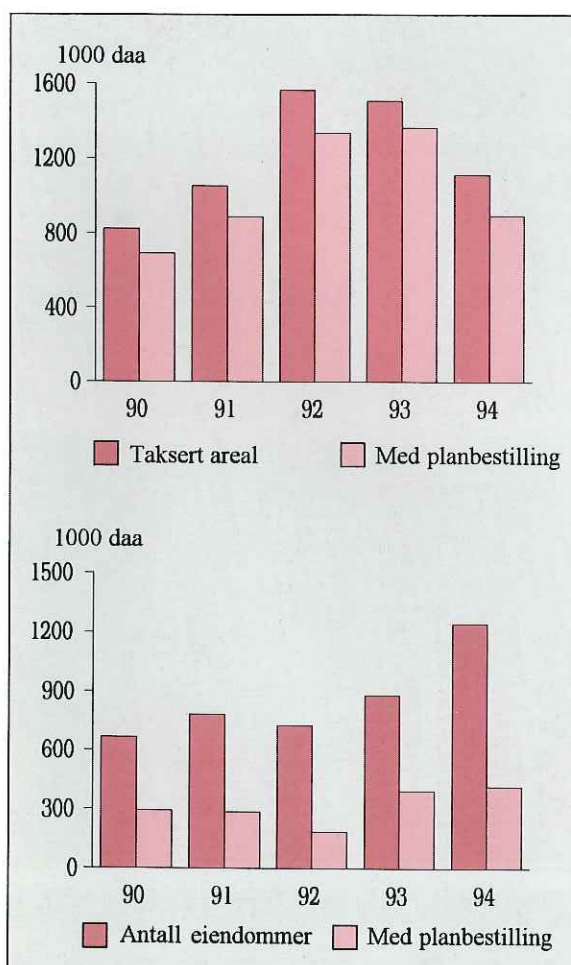
- Når igangværende områdetakster er fullført vil fylket være dekket. Dermed foreligger det data for de aller fleste skogeiendommene, liksom det finnes oppgaver over skogressursene og skogtilstanden i den enkelte kommune.
- Lavkonjunkturen de siste par år medførte laper interesse for skogbruksplaner. Dette inspirerte til utprøving av alternative opplegg, og slike er i gang i Åmot og Elverum kommuner. Oppleggene er utformet av Glommen Skogeierforening og godkjent av skogmyndighetene.

Skogbruksplanstatistikken for 1994 viser:

Taksert areal i alt (1000 daa)		Antall eiendommer		Samlet kostnad (1000 kr)	Tilskudd (1000 kr)
m/plan	skogoversikt	m/plan	skogoversikt		
894	219	417	827	10.442	6.527
80 %	20 %	34 %	66 %		

Gjennomsnittsareal for utarbeidede skogbruksplaner: 2.143 dekar. For skogoversiktene: 265dekar.

5-års-perioden 1990 - 94 viser:

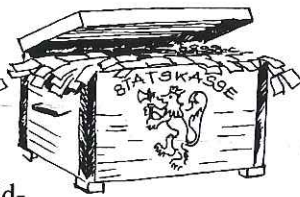
- Registrering av skogressursene og skogtilstanden er viktig som grunnlag for planleggingen av driften på den enkelte skogeiendom.
- Økt vektlegging av biologiske forhold og flerbukshensyn stiller større krav til registreringene.
- Ny teknikk i planarbeidet skaper muligheter for rasjonell metodikk.
- Registrerte data må kunne nyttes både på enkelt-eiendommer og i områder (kommuner), og danne et viktig fundament for ansvarlig ressursforvaltning og aktiv næringsutvikling.
- Utvikling av skogbruksplanleggingen må tilstrebe produkter som tilfredsstillende disse krav - til akseptabel kostnad!

Ekstra statstilskudd til kvalitetsfremmende tiltak

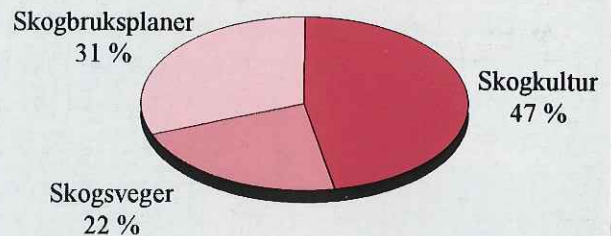
I likhet med året før, ble det også i 1994 ydet en ekstraordinær støtte til skogbruket på grunn av den svake lønnsomheten i skognæringen.

Dette ekstra tilskuddet ble imidlertid dette året forutsatt nyttet som direkte tilskudd til tiltak som kan bidra til å bedre kvaliteten i den fremtidige skogen.

I Hedmark ble det derfor gitt et ekstra tilskudd til ungskogpleie og stammekvisting på 25 % av godkjente kostnader. Tilskuddene til disse arbeider ble gitt til alle skogeierkategorier. De økte tilskuddene har bidratt til økningen i ungskogpleien og stammekvistingen.

Fordeling av utbetalt tilskudd 1994

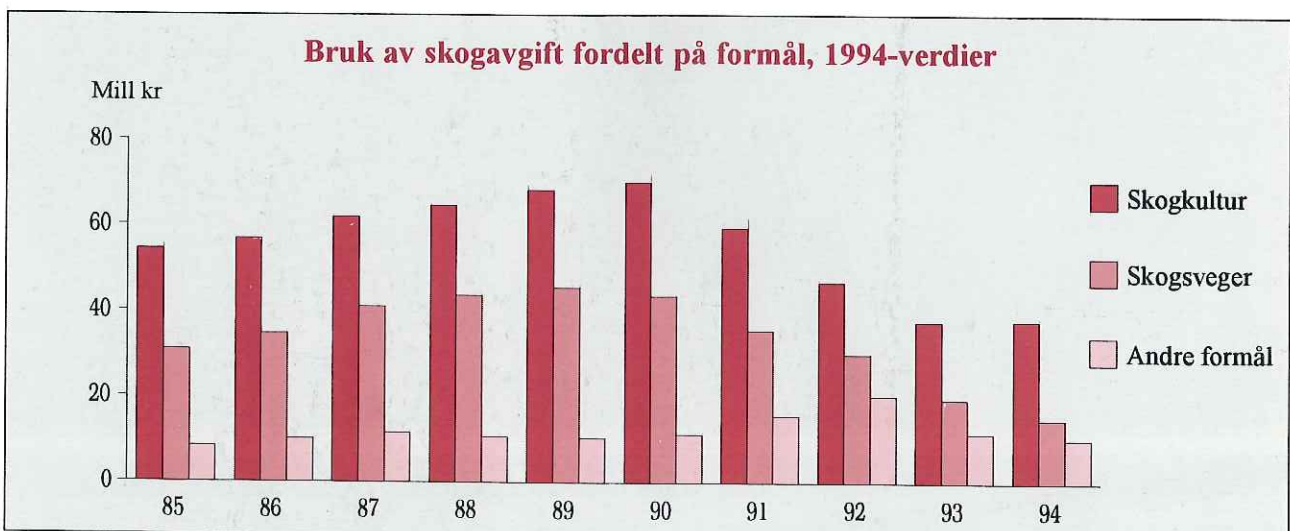

Sum statstilskudd utbetalt :
21 millioner kroner

Det samlede forbruk av skogavgiften var 62 millioner kroner og gikk noe ned fra 1993, vesentlig som følge av redusert skogsvegbygging.

Bruk av skogavgift fordelt på formål, 1994-verdier

Skogen og miljøet

Stedstilpassing og flerbrukshensyn

I Hedmarksskogbruket er det gjennom flere år arbeidet målrettet med å tilpasse utnyttingen av skogressursene til miljøet. Her kan nevnes opplæring av funksjonærer og skogeiere i stedstilpasset skogskjøtsel og flerbrukshensyn. Kursoppleggene Skogsmarkens Ekologi og Rikere Skog er eksempler på den satsingen som har vært gjennomført.

Biologisk mangfold - skolering

I 1994 er det biologisk mangfold som har stått i fokus. Funksjonærer og skogeiere har blitt skolert i emner som nøkkelbiotoper og indikatorarter i tillegg til at det er gått videre med å innarbeide flerbrukshensyn i skogbehandlingen.

Skjøtselstiltak for bevaring og utvikling av biologisk mangfold

Landbruksdepartementet har åpnet for å kunne bruke statstilskuddsmidler til skjøtselstiltak for bevaring og utvikling av biologisk mangfold. Det er planlagt skjøtselstiltak for sikring av tre forekomster av sårbare arter.

Miljøhensyn i skogbruksplanene

Ressursplanleggingen i skogbruket er inne i en brytningstid. Det er i 1994 arbeidet med å utvikle nye metoder for bedre å innarbeide miljøhensynet i de framtidige planene. Det arbeides videre med denne metodeutviklingen.

Oversiktsplanlegging

Kommunal oversiktsplanlegging i skogbruket er startet opp. I denne planleggingen vil også miljøhensynet bli vektlagt.

Kulturlandskapshensyn

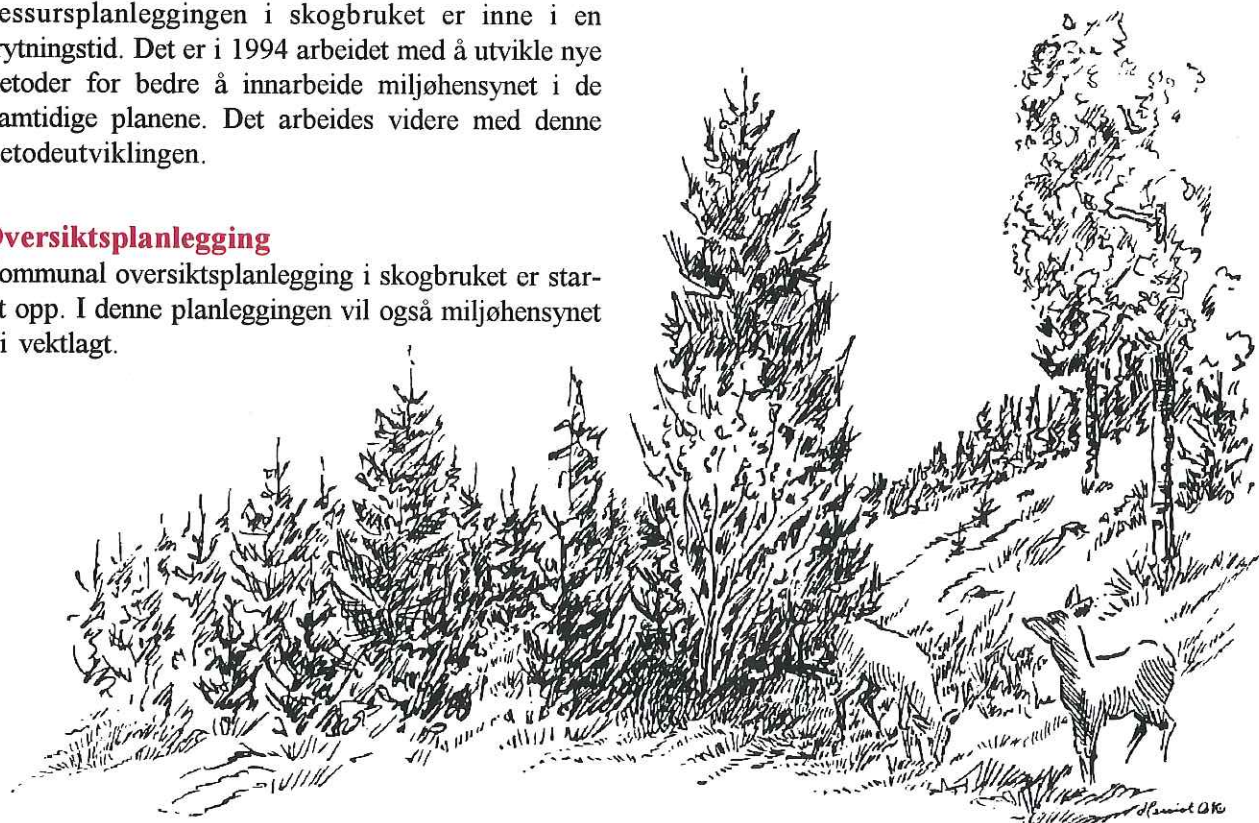
Etablering av skog på jordbruksarealer ute av drift er underlagt egne forskrifter som bl.a. har til hensikt å styre slik skoetablering i forhold til kulturlandskapsverdiene.

Informasjonsmateriell

Næringsorganisasjonene har utarbeidet nytt informasjonsmateriell om nøkkelbiotoper, bærekraftig skogbruk og flerbrukshensyn. Utarbeidningen har skjedd i forståelse med Fylkesmannens landbruksavdeling og er delfinansiert av statsmidler øremerket til miljøinformasjon.

Samarbeid

Miljøsatsingen i Hedmarksskogbruket er et eksempel på tett samarbeid mellom næringsorganisasjonene og offentlige myndigheter. Myndighetene er særlig kommunene, Fylkesmannens landbruksavdeling og miljøvern avdeling og fylkeskommunens kulturretat. Den siste vil komme sterkere med senere når det skal satses mer på bevaring av kulturminner i skog.

Informasjonskonsulentens virksomhet

Petter Lexander har vært ansatt som informasjonskonsulent for Hedmarks-skogbruket siden juli -93.

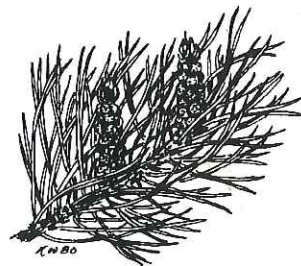
Det er et samlet skogbruk som står bak dette informasjonsprosjektet som strekker seg over tre år.

Arbeidet hans skal primært rette seg mot skoleverket, og skal skape forståelse for, og føre til økt kunnskap om skog og skogbruk.

Av arbeid som er utført i -94 kan nevnes;

- Det er satt igang et arbeid for å etablere et kontaktnett mellom skogbruk og grunnskole i hele Hedmark. Til hver skole skal det være en skogbruker eller skogeier som kan kontaktes for samarbeid om skogopplegg på skolene. Undervisningsopplegget "Lære med skogen" er grunnlaget for samarbeidet.
- "Distriktsaktiv skole" er et opplegg som skal stimulere til nytenkning og nyskaping av arbeidsplasser i distriktene som omfatter alle skoletrinn. Informasjonskonsulenten jobber for å sette igang elevbedrifter der produkter fra skog blir tatt med i vurderingen når slike etableringer blir realisert.
- Informasjon om skog og skogbruk til kommende lærere, er en prioritert oppgave.
- Grunnutdanningen i skogbruk har vært et viktig arbeidsområde i -94. Fylket skal overta det som tidligere har vært statens ansvar, de statlige skogskolene. Det jobbes for at skogbruksutdanningen i Hedmark ikke skal svekkes i forhold til dagens tilbud.

Næringsutvikling

Av "gode" prosjekter kan nevnes:

1. Finnskogprosjektet INFOSKOGEN.
2. Utnytting av fiskeressurser i vassdrag på Austmarka - samarbeid med videreforedlingsbedrift.
3. Vestmarka Natur
4. Skoglige Informasjonsanlegg.

Ved målrettet arbeid blant annet gjennom "Prosjekt Utsyn" i Hedmark har vi forventninger om at det utvikles lokale nyskappings- og etableringsmiljøer og at utviklingen av skog- og utmarksressursene blir en del av den lokale næringspolitikken.

Seksjon skogbruk hos Fylkesmannen har behandlet 22 saker for bygdeutviklingsfondet hvor det tilsammen er innvilget omlag 1,5 millioner kroner til skog- og utmarksprosjekter.